

Molnár Péterné

Ószentannától Nadwornáig

Vitéz Molnár Andor őrnagy a Felvidék, Kárpátalja és Észak-Erdély visszavételében

Középszintű katonai képzést és nevelést Pécssett a Zrínyi Miklós M. Kir. Reáliskolai Nevelőintézetben kapott 1921 és 1925 között. (A rejtés időszaka.) 1925-től a Ludovika Akadémián tanult, 1929. augusztus 20-án jelesen végzett a Ludovikán, ezért főhadnagyi ranggal került ki.

Molnár Andor 1925 és 1929 között tanult a Ludovika Akadémián. „Molnár Andor főhadnagya a M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémiát 1929-ben elvégezte és mind az elméleti, mind a gyakorlati vizsgákon a katonai tudományokban való tiszti képzettségét, valamint a katonai szolgálat ellátásához szükséges gyakorlottságát jelesen bebizonyította. A gyalogos csapattiszti szolgálat minden ágára képesítettnek ismeri el.” Az oklevél ennek hitelül állíttatott ki 485. szám alatt Budapesten 1929. augusztus 20-án.

Kiss Ilona Valéria kunszentmiklósi középiskolai tanárnővel már tíz éve vártak egymásra a kaució miatt, mígnem Molnár Andor főhadnagya magánkihallgatásán Horthy Miklós kormányzó oldotta meg a dolgot. Kezességet vállalt a kaució hiányzó részére. Molnár Andor határőr főhadnagyt 1936. szeptember 1-jén helyezték át a nyíregyházi M. Kir. Rákóczi Ferenc 12. Honvéd Gyalogezred II. zászlóalj állományaiba nyírbátori állomáshellyel, ahol ezen a napon főhadnagyi rendfokozattal állományba vétetett, és segédtiszti beosztást kapott. 1938. április 1-jén a zászlóaljtorzsból a 4. századhoz századparancsnokul beosztatott.

(A magyar királyi 12. honvéd gyalogezredet 1920 tavaszán kezdték szervezni a volt magyar királyi munkácsi 11. és a szatmári 12. honvédezredek utódaként. 1930-ban kaptak nevet a honvédség alakulata, ettől kezdve viselte a Nyíregyházán és Nyírbátorban állomásozó 12. gyalogezred II. Rákóczi Ferenc nevét.)

A nyírbátori állomáshelyről kevés szó esett a családban, ezért fiatalkorunkban nem keltődött fel bennünk az érdeklődés, hogy ellátogassunk oda.

Trianon és következményei

1920. június 4-én kötötték meg a trianoni békét a versailles-i Nagy-Trianon palotában, amelyet a győztes hatalmak részéről Nagy-Britannia, Franciaország (Georges Clemenceau), Olaszország képviselői, a vesztes Magyarország részéről pedig Drasche-Lázár Alfréd külügyminisztériumi főtisztár és Bernárd Ágoston munkaügyi és népjóléti miniszter írt alá.

A diktátum a többi vesztes féllel megkötött szerződéshez hasonlóan három rendelkezési körben tartalmazott súlyos „büntetést” és korlátozást. Az első és legsúlyosabb, az ország területének megcsonkítása, vagyis a határrendezés volt, a másodikat a jóvátétel kiszabása, a harmadikat pedig hazánk fegyveres erőinek korlátozása jelentette.

Magyarország az alábbi területeket veszítette el:

- Erdély (az ún. Partium, valamint a Bánság keleti része) Romániához került; – 103 093 km², a Magyar Királyság 31,78%-a.
- az északon Kárpátalja, a Felvidék, a szinte csak magyarok lakta Csallóköz Csehszlovákiához került; – 61 633 km², a Magyar Királyság 18,9%-a.
- délen az újonnan alakult délszláv állam a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság része lett
- a Szerémség, Drávaköz (1163 km²), Bácska és a Bánság nyugati része, valamint a Muraköz (729 km²) és a Muravidék (947,8 km²) – 62 092 km², a Magyar Királyság 19,14%-a.
- egész Horvát-Szlavónország; – 42 541 km², a Magyar Királyság 12,87%-a.
- nyugaton egy sáv Ausztriához került, ahol később az új területekből Burgenland néven önálló tartományt hoztak létre a már aláírt Saint Germain-i békeszerződés alapján; – 3 965 km², a Magyar Királyság 1,22%-a.

A békeszerződés eredményeképp a 325 411 km² összterületű Magyar Királyság elveszítette területének több mint kétharmadát, (az ország Horvátország nélküli területe 282 870 km²-ről 92 963 km²-re csökkent) lakosságának több mint a felét, az 1910-ben még 20 886 487 fős ország lakossága 7 615 117 főre esett vissza.

Az 1. bécsi döntés

1938. november 2-án a bécsi Belvedere palota aranytermében kihirdették az első bécsi döntést. A német–olasz döntőbírósi határozat értelmében az egykori Felvidék területéből 11 927 km² került vissza Magyarországhoz és 869 299 többségében magyar lakos.¹

Visszakerült Magyarországhoz: Galánta, Ungvár, Érsekújvár, Léva, Losonc, Rimaszombat, Rozsnyó, Kassa, Munkács és Beregszász, az új határvonal a felsorolt városoktól északra húzódott. a cseheké maradt Pozsony és Nyitra.² Mindez a magyar diplomácia pillanatnyi sikere volt, mert háború nélkül sikerült visszaszerezni mind a területet, mind a lakosságot. A magyar királyi honvédség kijelölt csapatai 1938. november 5-én kezdték meg a bevonulást a Felvidék déli részeire.

¹ Gosztönyi Péter: *A magyar honvédség a második világháborúban*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1992., 15. o.

² Földi Pál: *A Magyar Királyi Honvédség a második világháborúban*. Anno Kiadó, MMVII, 20. o.

November 5-én Horthy kiadta a hadparancsot: *„Honvédek! A Trianon bilincsei alól felszabadult és újjászületett honvédség húszezstendei nehéz várakozás után átlépi a magyar határt, amelyet mindenkor ideiglenesnek tekintettünk. Egymillió testvérünk vár rátok odaát. Az ő számukra két évtizedes megpróbáltatás után ti jelentitek minden reményük és vágyuk beteljesülését. Hazamentek elődeink drága vérével annyiszor megszentelt Felvidékünkre. Ezzel az érzéssel teljen meg lelketek és honvédségünk dicső múltjához méltóan szeretettel zárjátok szívetekbe a visszanyert ősi magyar föld minden lakóját. Büszkén és bizalommal bocsátalak utatokra, azzal a biztos tudattal, hogy az örök igazság jogán és az új életre támadt magyar erő segítségével visszaszerzett magyar területeket soha, semmi szín alatt ne hagyjuk el többé. Isten és a haza nevében előre! Horthy”³*

A kiindulási körzetekben várakozó csapatok megkapták a részletes parancsot a bevonulási hadművelet végrehajtására. A parancsot a székesfehérvári II. hadtest, a budapesti I. hadtest, a miskolci VII. hadtest és a debreceni VI. hadtest hajtotta végre november 5-e és november 11-e között. A négy vegyesdandár november 11-éig befejezte feladatát.

A VI. hadtest 17. gyalogdandárja eberswaldi Siegler Géza altábornagy vezetése alatt Munkácsot és Beregszászt vette birtokba, Beregszászba 1938. november 9-én Molnár Andor főhadnagy vezetésével vonultak be a magyar csapatok.

Beregszászon kb. hat-hét éve jártam. Azt tudtam, hogy apuka szolgált ott, de sokkal kevesebb ismeretem volt arról az időről, mint most. Megnéztük a múzeumot, belépve oldalt egy szűk folyosó húzódott a kiállítási teremmel párhuzamosan. Benéztem, a fal zsúfolásig volt képekkel. Elhatároztam, hogy ezt a sok képet én nem nézem meg. A nagyteremből azonban ezen a folyosón kellett visszajönni, s amint rátekinettem az első képre, rögtön ráismertem, hogy ilyen képeink nekünk is vannak otthon a fényképalbumban. Innen kezdve le sem tudtam venni a szemem a fényképekről. Minden képen apukát kerestem. A képek a beregszászi bevonulást ábrázolták, amint a civil lakosság a bevonuló katonákat fogadta, a mi otthoni képeink pedig a katonákat vezető Molnár Andor főhadnagyot és a város elöljáróságát ábrázolják.

A trianoni békediktátummal a mai Kárpátalját is elveszítettük. 1920-tól Podkarpatszka Rusznéven Csehszlovákia egyik tartománya volt. Az első bécsi döntés ennek a területnek egy részét is visszaadta Magyarországnak. Ez a helyzet sem a cseheknek, sem a Volosin-féle ukrán kormánynak nem tetszett. Megszaporodtak a határincidensek. A legnagyobb a Latorca-parti városban, a szinte védetlen Munkácson történt, amit a cseh Prchala tábornok csapatai meglepetésszerűen megtámadtak. 1939. január 6-án, vízkereszt hajnalán katonai alakulatokkal megtámadták a várost, a központot tüzérséggel lőtték. Oroszvég és Klastrom környékén páncélosokkal és gya-

³ I. m., 20. o.

logsággal nyomultak előre a kis létszámú honvédséget állomásoztató Munkács felé. A több századnyi cseh katonaság golyószórókkal és páncélozott járművekkel a Latorca folyó hídjánál szándékozott átkelni, rátörve a néhány főből álló határőrökre.⁴

A riasztott magyar katonák, köztük Molnár Andor a 12. honvéd gyalogezred állományában a 4. század parancsnokaként vett részt a Munkács körüli cseh betörés elhárításában, ahol „*mint gépkocsival megerősített puskás századparancsnok századával ellentámadásra indult. Körülbelül nyolcórás utcai harcban a betört ellenséget visszavetette. Lelkesítő, bátor és önfeláldozó magatartásával századát a legnehezebb harctéri helyzetben is előrerendítette, minek következtében az ellenség az azonnali visszavonulást megkezdte.*”

Eredményes tevékenységéért a Kormányzói Dicsérő Elismerés látható jeleként a Magyar Koronás Bronzérem (Signum Laudis) a hadiszalagon kardokkal kitüntetést adományozta a kormányzó.

A hajnali négytől tartó kemény csatában az önként harcoló Rongyos Gárda és a civilek is segítettek.

A csehek részéről nagyon lelketlen volt a támadás időpontja; a görög katolikusoknak szenteste, a római katolikusoknak pedig vízkereszt napja volt. A munkácsiak visszaverték a támadást, és megerősítették az I. bécsi döntés után kialakított határt.⁵

A képen: Imrédy Béla miniszterelnök, Abt Ottó ezredparancsnok, Molnár Andor főhadnagy. Munkács, 1939. január. – Imrédy Béla miniszterelnök január hónapban járt Munkácson, és fogadta Molnár Andor főhadnagyot. Munkácson járva én is kijelöltem képzeletben a helyét a Főtéren.

⁴ Popovics Béla: *70 éve volt a munkácsi vízkereszti csata.* 1. o.

<http://www.karpataljalap.net/archivum418szam/v3.html>

⁵ Hadtörténelmi Levéltár, Kitüntetési javaslat, 530., Molnár Andor

A munkácsi cseh betörés áldozatainak temetése 1939. január 8-án. A hősi halottakat a Városháza előtt az Árpád téren ravatalozták fel. Magyar áldozatok: Ecsedy Szabó József százados, Koncz József főhadnagy, Rozs József zászlós, Szarka István önkéntes, Chrisztin Péter önkéntes, Sepenthál Ferenc tűzoltó.

Molnár Andor főhadnagy 1939. január 23-án áthelyeztetett, állományba vétetett a M. Kir. „Rákóczi Ferenc” 12. honvéd gyalogezred II. zászlóalj állományából a M. Kir. 24. határvadász zászlóalj állományába, Beregszászba és beosztatott a puskásszázad parancsnokául. 1939. február 21-étől áthelyezték a puskásszázad állományából a portyázószázadba parancsnoknak.

Molnár Andor főhadnagy Csapatparancsnoki Dicsérő Elismerésben részesült 1939. március 4-én.

A M. Kir. „Rákóczi Ferenc” 12. honvéd gyalogezred 1. számú Tiszti parancsának kivonata, amely kelt Nyíregyházán 1939. március 4-én. Az 1. pontban az alábbi dicséretet hirdeti ki: CSAPATPARANCSNOKI DICSÉRET és ELISMERÉS a felsőbb rendelet folytán az ezred kötelékéből f. év január 23-kivált MOLNÁR ANDOR főhadnagy több mint két éven át mint zlj. sgt., majd mint szd. teljesített az ezrednél igen jó és értékes szolgálatot. Fanatikus, bátor és mindenkor tette kész fellépésével alárendeltjeinek mintaképpül szolgált.

Századában bátor, harcos szellemet elszántságot és lelkes kötelességtudást nevelt és fejlesztett.

A Felvidék visszacsatolása alkalmával több ízben, valamint a Munkács város ellen végrehajtott cseh orvtámadás visszaverése alkalmából öntevékeny, merész tetteivel, előjáróinak teljes elismerését és alárendeltjeinek megbecsülését érdemelte ki. A 12-es bajtársak szeretete és jókívánságai kísérik további útján.

Kívánom, hogy katonai pályáján továbbra is kísérije a katonaszerencse, és hogy

munkájával önzetlen szép hivatásunk gyümölcsét, MAGYARORSZÁG régi határainak visszaszerzését mielőbb megérjük.

ABT OTTÓ EZREDES sk. ezredparancsnok

A kiadmány hitelével: Nyíregyháza, 1939. évi március 7-én.

Tudtul adatott „1939. március 31-én a Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos különleges helyzetben tanúsított vitéz magatartásért a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával megkapta a Signum Laudist, a „Dicséret Elismerés Koronás Bronz Emlékérmét hadiszalagon kardokkal.” Budapest, 1939. június 14-én 18025 szám alatt.

1939. január végén a Kis-Huba hadrend keretében állították fel a 24. határvadász zászlóaljat Beregszász székhellyel, és rendelték alá a 7. határvadász dandárnak. Kárpátalja 1939. március 18-án visszakerült az anyaországhoz. Ezzel a ténnyel a trianoni békeszerződés óta Magyarországnak először lett hegyi határa, melynek megvédéséhez hegyi határvadász zászlóaljak és határvadász portyázó századok létrehozása szükségeltetett.

Április 8-án a III. Csoportfőnökség határozott arról, hogy a 24. határvadász zászlóalj Beregszászról Husztra települ, a feladata pedig más alakulatokkal a magyar határ védelme Románia felé.

Molnár Andor főhadnagyot 1939. június 1-jén Beregszászról Husztra helyezték a portyázószázad parancsnoki beosztásába.

A trianoni békediktátumot követően a magyar politika fő célja a területi revízió elérése. A Felvidék egy része az 1938. november 2-án kihirdetett első bécsi döntéssel visszakerült. 1939. márciusában pedig Kárpátalja visszacsatolására került sor.

A magyar politikai és a katonai vezetés 1939-től kereste a lehetőséget a magyar területek Romániától való visszaszerzésére. 1939. szeptember 1-jén kitört a II. világháború. Románia mint Lengyelország szövetségese mozgósította csapatait Észak-Erdélyben és Moldvában. Ezt a tényt a magyar kormány Magyarország elleni fellépésként értékelte.

1939. augusztus 23-án a magyar kormány elrendelte a honvédség részleges mozgósítását, valamint a határ közelében állomásozó csapatok készenlétségbe helyezését. Az 1940. évi nyugat-európai német villámháborús sikerek a szomszédos közép-kelet-európai országokból részleges mozgósításokat váltottak ki, így Magyarországon is. Május 13-án mozgósították a székesfehérvári II., a kassai VIII. hadtestet, az I. hegyidandárt, illetve részlegesen a gyorshadtestet. Ezeket a seregtesteket május 29-étől „gyakorlatozás céljából” Munkács, Ungvár, Beregszász körzetében helyezték el. Ez az esemény újabb román mozgósítási hullámot váltott ki. Május 27-én a szombathelyi III. és a pécsi IV. hadtest alakulatainak létszámfelemelését határozta el a

katonai vezetés. Ekkortájt Románia engedett a szovjet területi követelésnek, ezért június 27-én a magyar kormány teljes mozgósítást rendelt el. A hadsereg vezetése június 29-én elhatározta a határvadász zászlóalj román határra való előrevonását. A III., IV., V., VI. hadtesteket békehelyőrségeikben vasúti szállításra készítették fel. Válaszul Románia mozgósított, itthon pedig az I. és VII. hadtestet mozgósították. Ezzel a teljes katonai állományra kiterjesztették a mozgósítást.

Molnár Andor százados és a magyar csapat megérkezett Uzonba

1940. augusztus 30-án a második bécsi döntés Észak-Erdélyt Magyarországnak ítélte. 1940. szeptember 5-étől a határvadász zászlóalj részt vett az erdélyi bevonulásban. Menetvonaluk célja Sepsiszentgyörgy volt. Szeptember 13 és november 20-a között határbiztosító feladatokat látott el a demarkációs vonalon. Parancsnoksága Sepsiszentgyörgyre települt.

Az emberiség történelme során mindig védekezett a támadások ellen. Az egymást követő történelmi korokban különböző építészeti megoldások szolgálták a védelmet: árkok, földvárak, várak, várkastélyok, falakkal körülvett városok, bástyák, rondellák, kazamaták, övvár rendszer, erődkomplexumok, ország védelmi vonalak, erődítések.

Különösen az 1938-tól 1940-ig visszacsatolt területek határainak védelme készítette az ország vezetését a keleti határ megerősítésére. Magyarország határa kitoldott, ezért egy új védelmi rendszert kellett kialakítani. Ebben a folyamatban az elsődleges szerepet az adott földrajzi viszonyok jelentették és a keleten megjelenő ellenséggel, a Szovjetunióval.⁶ Meg kellett erősíteni a határokat.

⁶ Az Árpád-vonal szakmai szemmel (1940–1944) ZMNE honlap

A Keleti-Kárpátok erődrendszerének megálmodója és kidolgozója Hárosy Teofil (hadiműszaki törzskari) ezredes volt.⁷

Az erődrendszer megépítésének fontosságáról egyszerű szavakkal győzte meg a katonai és a politikai vezetést: „Ha valamely kert, házhely stb. birtoklását [...] biztosítani akarjuk [...] kerítéssel vesszük körül. A kerítés mindazonáltal soha nem lesz közömbös [...] tiszteletet parancsol. Az ellenség figyelembe veszi, számol vele.”⁸

1940 végére elkészült Hárosy vezetésével a terv, amely hármas védelmi vonalat tervezett: Árpád-vonal, Szent László-állás, Hunyadi-állás. A Hunyadi-állás az akkori Galíciában, a Keleti-Kárpátok lejtői előtt: Turka, Tuchia, Ludvikova, Szmoloda, Zielone, Mikulicsin (Tatarov), Zabie, említik még Nadvornaja, Uscie Put stb. helységeket is. Nem összefüggő rendszer. Feladata, az ellenséget megakadályozni abban, hogy menetből támadhasson az Árpád-vonal védőire. A Hunyadi-állást főként a völgyekben lévő támogatott és műszaki zárral körülvett települések, helységektől alkották. Helységektől volt az a település, amelyet műszaki akadállyal vettek körül (drótakadály, harcokocsiakasztó, aknamező stb.). Az épületeket megerősítették: bejáratait eltorlaszolták, ablakait, homokzsákokkal zárták el. Föld-fa bunkereket, páncéltörő-, lőállásokat létesítettek. A védelmi erőt felkészítették a körkörös védelemre és helységharcra.⁹

A Hunyadi-állás arra is szolgált, hogy a Galíciában harcoló erők ennek fedezetében visszahúzódhassanak a Kárpátokba.

A Szent-László állás az ezeréves határon épült ki a hágók védelmére. Főbb csomópontjai: Orosz, Beszkid (Wolosati), Uzsoki-, Vereckei-, Kisszolyvai-, Toronyai (Viskovi), Légió-, Pantyr-, Tatár- (Jablonkai)-hágók.¹⁰

Az Árpád-vonal magyar határon belüli, völgyzár jellegű védelmi rendszer. A kiépített támpontok, völgyzárak (15–20–40 km mélységben) a hegyeken átvezető valamennyi szorost, hágót, átjárót lezártak: Cirókaófalú, Utcás, Sólak, Malomrét (Fenyvesvölgy), Viharos-Havasköz (Lyuta), Alsóverecke (Szarvasháza, Vezérszállás, Szarvasgereben), Jablonka, (Volóc), Vízköz, Ökörmező, Felsősebes, Szinevér, Alsókalocsa, Oroszmorka, Brusztura, Kőrösmező (Drahobrát), Rahó, Tiszabogdány.¹¹

Apáink, nagyapáink egyedülálló védelmi rendszert hoztak létre Európában. A Keleti-Kárpátok erődítési rendszerének kidolgozásakor figyelembe vették a korábbiakon túl a szökellő, kúszó, magával robbanóanyagot cipelő katonát is, aki eljutott a betonmonstrumig, és fel is robbantja azt. Romániának a szovjetek oldalára való átállását követően a védelmi rendszer jelentőségét veszítette.

⁷ Keleti-Kárpátok erődrendszere, weblap

⁸ I. m.

⁹ Keleti-Kárpátok erődrendszere, weblap

¹⁰ I. m.

¹¹ http://www.rfero.hu/keleti-karpatok_mint_haborus_hadszinter.html

Az 1942 októberében kezdődő szervezési évvel az addig önálló gépkocsizó lövészászló ezredkötelékbe szervezték. Talán az átszervezéssel járó személyi mozgások miatt Molnár Andort 1942 októbere után a gyalogságtól áthelyezték a gyorsfegyvernem egyik csapatnemét alkotó gépkocsizó lövészekhez a kassai 4. gépkocsizó lövészászlóaljhoz századparancsnoki beosztással.

Április 22-én a 2. páncélos hadosztály azt a feladatot kapta, hogy folytassa az előnyomulást, de napközben a támadási terv módosult, Tlumaczyk-tól keletre és Slobodka Lesna-tól nyugatra való támadásra szolt a parancs. A 4. és az 5. gépkocsizó lövészászlóalj sikertelen támadást indítottak Tlumaczyk elfoglalására. A támadás elakadt.¹²

Április 23-án a 3. gépkocsizó lövész ezred (Sándor István ezredes) a XI. hadtest –parancsnokságától Tlumaczyk birtokba vételére kapott utasítást. A támadást 16 óra 15 perckor kezdte meg az ezred, de most sem járt sikerrel. Április 23-áról 24-ére virradó éjjel szakadatlanul harcban állt a településen, amelyet nem sikerült birtokba venni.¹³

Molnár Andor százados az éjszakai harcban már nem vett részt, mert Tlumaczyk településen délután 17 órakor Molnár Andor századost, a Magyar Királyi 4. honvéd gépkocsizó lövész zászlóalj századosát 1944. április 23-án századának élén, támadás közben érte a végzetes sebesülés az orosz hadműveletek alatt. Bevittek a nadwornai kórházba, ahol másnap, április 24-én hunyt el. Ideiglenes sírja a nadwornai görög katolikus templomkertben volt.

Temetés Kunszentmiklóson

¹² I. m. 6. o.

¹³ I. m. 7. o.

A halálát közlő hivatalos iratok tanúsága szerint Tlumaczyk-ban érte a halálos sebesülés. A családi legenda szerint harckocsira tették, a feje Maléter Pál ölében nyugodott. Útközben még harcolni kellett a harckocsi állománynak. Majd beértek a nadwornai kórházba, ahol másnap reggel 9 órakor tért meg a teremtőjéhez. A nadwornai görögkatolikus templom kertjében temették el.

A hamvakat hazahozták, és 1944. július 4-én katonai tiszteletadással Kunszentmiklóson helyezték örök nyugalomra.

Irodalomjegyzék

- *A magyar királyi honvéd gyalogezerdek adatbázisa 1920–1944.* – <http://www.hungarianarmedforces.com/gyalogezerdek/index.html>
- Bene János: *Adatok a magyar királyi ungvári 24. gyaloghadosztály történetéhez (1944–1945)* 1940. – <http://www.szabarchiv.hu/drupal/sites/default/files/61-69.pdf>
- Bene János – Szabó Péter: *Huszonnégyes honvédek a Kárpátokban. A M. Kir. 24. Gyaloghadosztály története 1944–1945.* Jósa András Múzeum, Nyíregyháza, 1997.
- Bús János – Szabó Péter: *Béke poraikra... Dokumentum-émlékkönyv a II. világháborúban, a keleti hadműveletek során elesett magyar katonákról és munkaszolgálatosokról.* Vareitás '93 Kft., Budapest, 1999.
- Földi Pál: *A magyar királyi honvédség a második világháborúban.* Anno Kiadó, Budapest, 2007.
- Gál Attila: *Armis et litteri. A pécsi M. Kir. Zrínyi Miklós honvéd gyalogsági hadapródiskola történetéből (1898–1944).* Budapest, Petit Real Könyvkiadó, 2001. – <http://mek.oszk.hu/04900/04967/html/>
- Illésfalvi Péter: *Barát vagy ellenség?* In: *Székelyföld*, 2005/10.
- Illésfalvi Péter – Szabó Péter: *Erdélyi bevonulás, 1940.* Határvadász-zászlóalj Tortoma Könyvkiadó, Barót, 2010.
- Kosztolányi Dezső (szerk.): *Vérző Magyarország. Magyar írók Magyarország területéért.* Helios Nyomda, Budapest, 1928.
- Magyarosi Sándor: *A 27. székely könnyűhadosztály első napjai a keleti fronton.* In: *Acta Siculica*, 2012/2013.
- Maruzs Roland: *Középkereszt, tisztikereszt, lovagkereszt, A Magyar Érdemrend hősi halottainak emlékkönyve.* Budapest, Zrínyi Kiadó, 2013.
- Püski Levente – Barta Róbert – Gyarmati György: *Magyarország a XX. században I–V.* Babits Kiadó, Szekszárd, 2000.
- Szabó Péter – Számvéber Norbert: *A keleti hadszíntér és Magyarország 1941–1943.* Püedlo Kiadó, Debrecen, 2003.

- Harmat Árpád Péter: *A trianoni békeszerződés* (1920. június 4.) – <http://tortenelemcikkek.hu/node/244>.
- Szabó József János: *Határőrizet és honvédelem a Keleti-Kárpátokban 1940–1944 között.* – http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf949.pdf
- Szabó József János: *Az Árpád-vonal. A Magyar Királyi Honvédség védelmi rendszere a Keleti-Kárpátokban 1940–1944.* Timp Kiadó, Budapest, 2002.
- Szabó Péter: A magyar 1. hadsereg galíciai hadművelete. In: Gosztonyi Péter: *A magyar honvédség a második világháborúban.* Európa Könyvkiadó, Budapest, 1992. – http://www.hadakutjan.hu/feladatok_2_cikk.php
- dr. Szíjj Jolán (sorozatszerkesztő): *Fond és állagjegyzék a Hadtörténelmi Levéltár őrzésében lévő katonai iratok.* Második, bővített kiadás. Petit Reál Könyvkiadó, Danár Nyomda, Budapest, 2002.
- dr. Szíjj Jolán (sorozatszerkesztő): *A Hadtörténelmi Levéltár katonai tanintézeti iratainak repertórium, 1740–1980.* Signifer Bt., Budapest, 2004.

- Molnár Andor fényképeit őrző albumok, családi és katonai iratai, korabeli iratok, újságcikkek, családi fényképek és iratok
- dr. Molnár András adatközlése.